ОНЛАЈН ИЗДАЊЕ

Апотекарска пракса

ГЛАСНИК ФАРМАЦЕУТСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

СЕПТЕМБАР 2026

176

ISSN 1451-1827 (Print)
ISSN 3042-2078 (Online)

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ФАРМАЦЕУТСКА КОМОРА
The Pharmaceutical Chamber of Serbia

01 ГЛАВНА ВЕСТ

КОНКУРС ПОВОДОМ СВЕТСКОГ ДАНА ФАРМАЦЕУТА 2026
Јачање улоге фармацеута за здравије сутра

Ове године са речи прелазимо на дела. Позивамо вас да са нама поделите како сте у својој апотеци обележили 25. септембар, Светски дан фармацеута, и пошаљете опис активности уз одговарајуће фотографије од 26.9. до 6.10.2026. године.

ВИШЕ НА СТР. 3. >

02 ПРОВЕРА

Редовна спољна провера квалитета стручног рада у 2026

Редовна спољна провера квалитета стручног рада у 2026. године биће спроведена током октобра месеца у 80 апотека, од стране 203 стручна надзорника.

ВИШЕ НА СТР. 2. >

03 ПРОЈЕКАТ

Позив за учешће у пројекту едукације деце у основним школама и предшколским установама

ВИШЕ НА СТР. 4. >

Пројекат се реализује поводом Светског дана фармацеута и Дечије недеље, са циљем да се код најмлађих подигне свест о значају здравих навика. Пријава отворена до 10. септембра 2026. године путем ЛИНКА!

САЗНАТЕ ВИШЕ

Буди и ти Саветник за антибиотике

GLP-1 агонисти за пероралну примену

Водич за фармацеуте Саветовање о самолечењу

Редовна спољна провера квалитета стручног рада у 2026

Припремила: маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

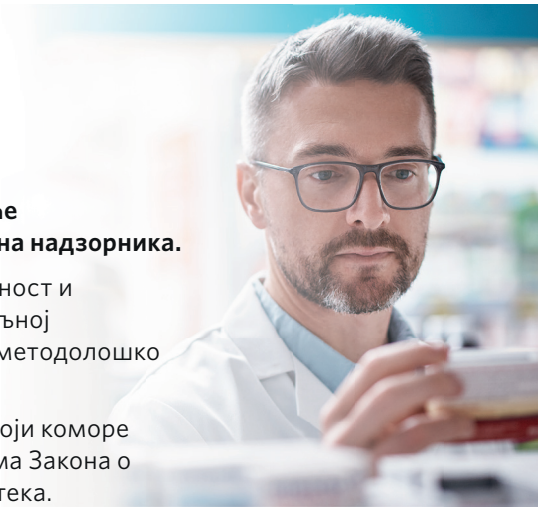

Редовна спољна провера квалитета стручног рада у 2026. године биће спроведена током октобра месеца у 80 апотека, од стране 203 стручна надзорника.

Одлуке министарства здравља на основу којих се реализује ова активност и пратећа документација (законска регулатива, обрасци о редовној спољној провери квалитета стручног рада за апотекарску делатност, стручно-методолошко упутство и др.) доступни су на **ЛИНКУ!**

Редовна спољна провера квалитета стручног рада је поверени посао који коморе здравствених радника спроводе од 2021. године, у складу са одредбама Закона о здравственој заштити и до ове године је спроведена у укупно 278 апотека.

Чланарина за 2026. годину

Припремила: маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Поштоване колегинице и колеге, подсећамо Вас да је рок за плаћање **чланарине за 2026. годину, 31. октобар. Годишња чланарина износи 5.500,00 динара.** У складу са Статутом Фармацеутске коморе Србије („Сл. гласник РС", бр.156/2020, 27/2022 и 5/2025), члан који није измирио чланарину до 31. октобра текуће године, за ту годину, односно није измирио чланарине за претходне године и исто не учини након писане опомене исписује се из именика чланова Коморе и привремено му се одузима лиценца, по службеној дужности. Уколико члан који је исписан из именика чланова Коморе жели да поново поднесе захтев за упис у именик чланова Коморе, дужан је да пре подношења захтева измири цели заостали дуг.

Детаљне информације на ЛИНКУ!

Важно обавештење члановима Коморе у вези пријављивања промене података

Припремила: Гордана Вукичевић-Мркшић, правни саветник

Фармацеутска комора Србије (у даљем тексту: Комора) подсећа све своје чланове да су према одредбама члана 13. Закона о коморама здравствених радника („Сл. гласник РС", бр. 107/2005, 99/2010 и 70/2017 – одлука УС у даљем тексту: Закон) у обавези да надлежном органу Коморе пријаве све промене које су битне за упис у Именик чланова Коморе, као и друге чињенице из надлежности Коморе, у року од 30 дана од дана сазнања за те промене, односно чињенице.

Пријављивање промена, у законском року од 30 дана од дана сазнања за те промене, од изузетног је значаја за спречавање злоупотребе лиценце и остваривање других права као што је ослобађања од плаћања чланарине за текућу годину.

Све активности које Комора спроводи искључиво су у циљу заштите лиценце чланова, поштовања закона, остваривања права на ослобађање од плаћања чланарине и ажурности података у регистру фармацеута (бази Коморе). **Детаљне информације доступне су на ЛИНКУ!**

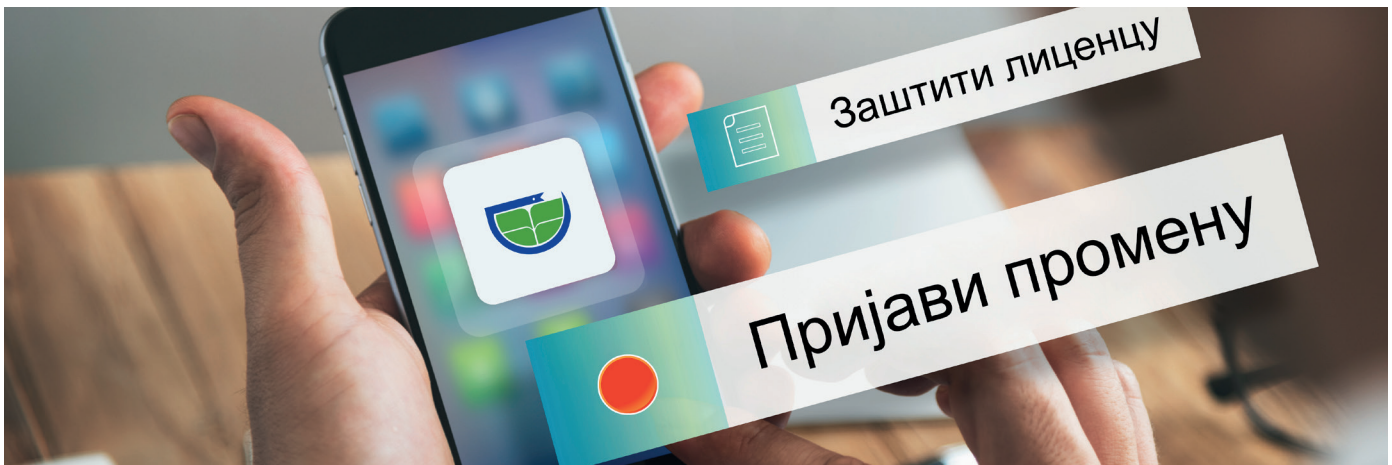

КОНКУРС ПОВОДОМ СВЕТСКОГ ДАНА ФАРМАЦЕУТА 2026

Јачање улоге фармацеута за здравије сутра

Светски дан фармацеута је наша прилика да учинимо видљивијим допринос фармацеутске професије бољим здравственим исходима, укажемо на потребу за пуном интеграцијом фармацеута у здравствене стратегије и подсетимо све институције да је улагање у компетенције фармацеута, улагање у здравију будућност за све.

Зато ове године са речи прелазимо на дела. **Позивамо вас да са нама поделите како сте у својој апотеци обележили 25. септембар, Светски дан фармацеута, и пошаљете опис активности уз одговарајуће фотографије од 26.9. до 6.10.2026. године.**

Три најоригиналнија рада биће награђена новчаном наградом по 20.000 динара.

Пропозиције за учешће на конкурсу доступне су на **ЛИНКУ!**

84. Светски конгрес фармације и фармацеутских наука (ФИП)

Припремила: Маг. фарм. спец. Јасна Анђелковић

84. Светски конгрес фармације и фармацеутских наука (ФИП) одржан је у Монтреалу од 30.08-02.09.2026 под слоганом „Једно здравље, једна фармација – Повезивање науке, праксе и образовања“. Конгрес је био посвећен примерима добре праксе из целог света са циљем да се осветли улога фармацеута у постизању бољих здравствених исхода. Издвајамо најважнија документа и позиве на акцију која су представљени на Конгресу:

· **Монтреалска декларација ФИП-а о незаразним болестима (НЗБ)** која је представљена на Конгресу, позива фармацеуте да у пуном обиму користе своје стручно знање у превенцији, скринингу, раном откривању, оптимизацији лечења и дугорочном управљању незаразним болестима. Декларација позива фармацеуте да развијају националне програме кроз јачање апотекарских услуга, да прикупљају и мере резултате и континуирано размењују најбоље праксе, подржавајући глобалне напоре за смањење терета незаразних болести и изградњу отпорнијих и одрживијих здравствених система. **Више информација на ЛИНКУ!**

· **Улога фармацеута у унапређењу неге, поверења и придржавања терапије код пацијената на специјализованој исхрани за одрасле** - Нови извештај FIP-а обједињује перспективе фармацеута из различитих здравствених система, истражујући њихову улогу у подршци одраслима којима је потребна специјализована исхрана, укључујући употребу оралних нутритивних суплемената, као и препреке са којима се суочавају и шта је потребно да се ојача интеграција специјализоване исхране у фармацеутску праксу. **Више информација на ЛИНКУ!**

· **Улога фармацеута у подршци и оснаживању жена и неформалних неговатеља: Од превентивне неге до одговорне примене лекова** - Милиони неформалних неговатеља, од којих је већина жена, свакодневно сносе одговорност за правилну примену лекова и подршку пацијентима, али њихово здравље и добробит често остају непримећени. ФИП кроз специјалан документ, позива фармацеуте да кроз конкретне акције пруже подршку и допринесу њиховом оснаживању. **Више информација на ЛИНКУ!**

· **Улога фармацеута у унапређењу безбедности пацијената и безбедности примене лекова** - Надовезујући се на иницијативу Светске здравствене организације „Лекови без штете“ и Глобални акциони план ФИП-а за безбедност пацијената 2021–2030, ФИП је истакао суштинску улогу фармацеута у спречавању грешака приликом употребе лекова, смањењу штете која се може избећи и побољшању безбедне употребе лекова у свакој фази здравственог пута пацијента. План укључује препоруке за владе, финансијере здравствених система, фармацеутске организације, фармацеуте, образовне установе и произвођаче. **Више информација на ЛИНКУ!**

Позив за учешће у пројекту едукације деце у основним школама и предшколским установама

Припремила: Др сци. Зора Ћетковић

Поштоване колегинице и колеге,

Септембар-октобар месец је сада већ традиционално посвећен пројекту едукације деце у школама и вртићима. Пројекат се реализује од 2019. године, поводом Светског дана фармацеута и Дечије недеље, са циљем да се код најмлађих подигне свест о значају здравих навика. Пројекат се спроводи већ седму годину захваљујући ентузијазму и посвећености великог броја наших колега.

Пријава за учешће у пројекту отворена је до 10. септембра 2026. године путем ЛИНКА!

Онлајн едукација на којој ће координатори пројекта и аутори презентација дати одговоре на додатна питања пријављених колега планирана је за 14. септембар у 18 часова. Учешће у овом пројекту је добровољно и има за циљ искључиво јачање јавног здравља, као и промоцију фармацеута као здравственог радника. **Цео позив прочитајте на ЛИНКУ!**

Иницијатива за прецизније јавно информисање о кориговању цена лекова који се издају на терет средстава РФЗО-а

Припремила: Др сци. Зора Ћетковић

Фармацеутска комора Србије се дана 07.08.2026. године, обратила Министарству здравља и Републичком фонду за здравствено осигурање са иницијативом за прецизније јавно информисање о кориговању цена лекова који се издају на терет средстава РФЗО-а.

Упућен допис доступан **ОВДЕ!**

Одговор Министарства здравља доступан **ОВДЕ!**

ADKA Конгрес 2026 – Визија будућности болничке фармације

Припремила: Др сци. Зора Ћетковић

Учешће на 51. годишњем конгресу ADKA, одржаном од 11. до 13. јуна 2026. године у Дизелдорфу, за мене је представљало значајно професионално искуство и прилику да сагледам савремене правце развоја болничке фармације у Европи. Као предавач и учесник конгреса, имала сам прилику да представим искуства из Србије, разменим знања са колегама из различитих земаља и упознам се са иновативним приступима у организацији и пружању фармацеутских услуга. Посебно су ми били значајни теме будућности болничке фармације, дигитализације, вештачке интелигенције, безбедности терапије, нових компетенција фармацеута и отпорности здравствених система у кризним ситуацијама. За мене је посебно значајно било учешће у семинару „*Europa im Focus – ADKA in der EAHP – Welche Chancen sind damit verbunden?*“, где сам заједно са колегама из Немачке имала прилику да представим значај европске сарадње кроз активности Европског удружења болничких фармацеута (EAHP). Била је то одлична прилика да се представе активности и достигнућа болничких фармацеута из Србије - два национална пројекта у области оралне онколошке терапије – ОНКО база лекова и нова услуга саветовања пацијената при издавању оралне онколошке терапије, развијена у сарадњи са Фармацеутском комором Србије.

АДКА конгрес 2026 је показао колико су међународна сарадња, размена искустава и повезивање стручњака важни за унапређење болничке фармације и безбедности пацијената.

Цео текст доступан на ЛИНКУ!

САВЕТНИК ЗА АНТИБИОТИКЕ

Буди и ти Саветник за антибиотике

Припремио: маг. фарм. спец. Милан Ракић

Пре четири године Фармацеутска комора Србије покренула је Стандардизовану фармацеутску услугу приликом издавања антибиотика, уз подршку Министарства здравља и Другог пројекта развоја здравства Србије. **На Корисничком профилу (преко сајта Коморе) доступни су готови алати попут: табела клинички значајних интеракција и нежељених реакција, табела интеракција антибиотика са храном, табела за реконституцију и дозирање сирупа код деце, табела о садржају шећера и арома код сирупа, сигнатура са пиктограмима о правилном коришћењу антибиотика.**

Ништа не морамо да извлачимо и правимо — потребно је само да применимо и то већ приликом наредног издавања антибиотика. Сваки савет о правилној примени антибиотика допринос је борби против резистенције и доказ да је фармацеут незаменљив члан здравственог тима. Придружите се.

Извор: Кориснични сервис ФКС

Антимикробна резистенција није само прича о антибиотицима

Припремио: маг. фарм. спец. Милан Ракић

Candida auris — гљивица која је први пут описана 2009. године, а коју сада амерички *CDC (Centers for Disease Control and Prevention)* сврстава у „ургентну претњу" - отпорна је на више антифунгалних лекова и тешко се лечи. Број случајева је више него удвостручен у САД: са 2.882 (2022) на 6.197 (2024). Гљивица се везује за длаку и насељава фоликуле, где излагањем хитина из ћелијског зида покреће „погрешан" имунски одговор. Тиме се гаси природна антифунгална одбрана коже — па ниједна одобрена локална терапија не може да је уклони. Колонизован пацијент носи ову гљивицу месецима и преноси је. Код колонизованих пацијената кључна је хигијена руку.

ECDC (European Centre for Disease Prevention and Control) извештава о брзом ширењу и по европским болницама (4.012 случајева у EU/EEA 2013–2023, највише у Шпанији, Грчкој, Италији, Румунији и Немачкој), уз упозорење да је стварни број вероватно знатно већи.

Извори: Science, ECDC, CDC

САВЕТНИК ЗА ВАКЦИНАЦИЈУ

Вакцинација као део кардиоваскуларне превенције

Припремила: маг. фарм. спец. Милица Ђукановић

Амерички колеџ за кардиологију *(American College of Cardiology)* објавио је 2026. нове препоруке које вакцинацију позиционирају као важан део заштите кардиоваскуларних пацијената. Респираторне инфекције код ових пацијената носе већи ризик од хоспитализације, смрти и акутних кардиоваскуларних догађаја. Након грипа ризик од инфаркта миокарда може бити чак шест пута већи. Зато је посебан акценат стављен на вакцинацију против грипа, нарочито код особа старијих од 65 година. Препоруке обухватају и пнеумококну, COVID-19, PCB и херпес зостер вакцинацију. Важна порука за праксу је да процена, да ли је вакцинација потребна, треба да постане део рутинске бриге о кардиоваскуларним пацијентима, а апотеке се издвајају као одлично место где пацијенти могу добити адекватан савет и препоруку за вакцинацију.

Више информација на ЛИНКУ.

GLP-1 агонисти за пероралну примену

Припремила: маг. фарм. спец. Николина Скорупан

Иако у Србији још увек нису доступни, у клиничкој примени се налазе два GLP-1 агониста за пероралну примену: семаглутид (пептидни молекул) и орфорглипрон (мали непептидни молекул).

Семаглутид за пероралну примену је регистрован још пре шест година (2019. године у САД, односно 2020. у Европи) под заштићеним именом *Rybelsus* у терапији дијабетеса (3, 7 и 14 mg), а тек од краја 2025. (у САД) под заштићеним именом *Wegovy* за лечење гојазности (25 и 50 mg). У јулу 2026. и Европска комисија доноси званичну одлуку о пуштању у промет, па се сада орални семаглутид за лечење гојазности може очекивати и у Европи.

Орфорглипрон је први непептидни GLP-1 агониста за пероралну примену, који је од априла ове године одобрен у САД за лечење гојазности (заштићено име *Foundayo*), док се регистрација у Европи очекује крајем 2026. почетком 2027. године.

Од свих наведених, у Србији је регистрован (иако није у промету) само *Rybelsus*. Када ће нашим пацијентима бити доступни орални GLP-1 агонисти, за сада није познато.

Повећање телесне масе изазвано клозапином: да ли GLP-1 агонисти представљају решење?

Припремила: маг. фарм. спец. Милена Милојевић

Клозапин је један од најефикаснијих лекова за терапијски резистентну схизофренију, али је његова примена често праћена повећањем телесне масе и другим метаболичким нежељеним ефектима. Због тога се GLP-1 агонисти намећу као потенцијална допунска терапија. У рандомизованој COaST студији, код пацијената са схизофренијом или схизоафективним поремећајем на клозапину, семаглутид је током 36 недеља довео до просечног смањења телесне масе од 13,9%, наспрам 0,4% уз плацебо, без значајних промена концентрација клозапина и норклозапина или погоршања психотичних симптома. Ипак, потребан је опрез: клозапин може изазвати гастроинтестинални хипомотилитет и констипацију, док су и GLP-1 агонисти повезани са смањењем гастроинтестиналног мотилитета и гастроинтестиналним нежељеним ефектима. Због могућег адитивног ризика, фармацеути у апотекама требало би да обрате посебну пажњу на пацијенте који истовремено користе ове лекове и саветују праћење учесталости столице, појаве констипације и других гастроинтестиналних симптома. Веће студије су потребне за поуздану процену безбедности ове комбинације. **Опширније на ЛИНКУ!**

САВЕТНИК ЗА АСТМУ

Када „плава пумпица“ постане сигнал за узбуну

Припремила: маг. фарм. спец. Милица Ђукановић

Пацијент долази у апотеку по салбутамол. „Само ми дајте инхалер, овај ми је већ при крају.“ На питање колико га често користи одговара: „Скоро сваки дан, понекад и неколико пута.“

Ово није само издавање новог инхалера, већ сигнал за процену контроле астме. *GINA (Global Intiative for Asthma)* смернице из 2026. не препоручују *SABA (short-acting beta2 agonist)* као једину терапију астме код одраслих и адолесцената. Прекомерна употреба SABA повезана је са већим ризиком од егзацербација, а ≥3 канистера годишње представља фактор ризика. Предност има терапија која садржи инхалациони кортикостероид, а преферирани реливер је комбинација инхалационог кортикостероида и формотерола. Зато питање: „Колико често користите овај инхалер?“ може бити једно од најважнијих које фармацеут треба да постави пацијенту. Комплетан GINA 2026 Summary Guide можете погледати на **ЛИНКУ.**

Улога витамина у терапији остеоартритиса – шта фармацеут треба да зна?

Припремила: маг. фарм. спец. Кристина Ковачевић

Остеоартритис је једна од најчешћих хроничних болести зглобова, због чега пацијенти често траже додатке исхрани који би могли да ублаже бол, успоре напредовање болести или очувају покретљивост. На тржишту је доступан велики број препарата који, поред глукозамина, хондроитина или колагена, садрже и витамине Д, Ц, Б комплекса, Е и К. Међутим, да ли је њихово присуство у овим препаратима заиста засновано на чврстим научним доказима или пре свега на биолошкој оправданости?

У овом тексту анализирамо шта савремена истраживања говоре о улози појединих витамина у остеоартритису, које механизме деловања имају, колико су убедљиви клинички докази о њиховој ефикасности и како ове информације превести у свакодневно фармацеутско саветовање. Посебан осврт дат је на витамин Д, који има највише доказа, као и на витамин Ц, чија је улога у синтези колагена чест разлог његовог укључивања у препарате за здравље зглобова.

Цео текста на ЛИНКУ!

Дерматолошки проблеми у фармацеутској пракси: недостаци праксе и приоритети за развој

Припремила: маг. фарм. спец. Јасна Анђелковић

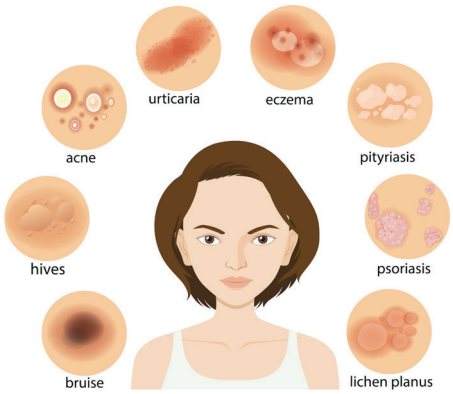

Међународна федерација фармацеута (International Pharmaceutical Federation, FIP) објавила је у посебном документу резултате анкетног истраживања (51 земља, 142 фармацеута), које даје увид у праксу фармацеута када су дерматолошки проблеми у питању, идентификује кључне недостатке праксе и истиче приоритете за будући развој. Резултати истраживања показују да највеће самопоуздање фармацеути показују када је у питању саветовање о честим стањима попут акни, проблема са скалпом и косом, атопијског дерматитиса или екцема, дерматолошких проблема код беба или мале деце и проблема везаних за реакцију коже на сунце. Насупрот томе, ниже самопоуздање фармацеути показују за уочавање могућих знакова упозорења на рак коже, нежељене ефекте онколошке терапије и лечење псоријазе и розацее. Као кључне препреке наводе се нејасни путеви упућивања пацијената, недостатак практичних алата и финансирања. Фармацеути највише траже практичну, обуку засновану на стварним случајевима и јаче повезивање са дерматолозима и лекарима опште праксе. FIP препоручује развој смерница, флексибилних едукативних формата и заговарање формалног признавања улоге фармацеута у дерматолошкој нези.

Више информација на ЛИНКУ!

Водич за фармацеуте – Саветовање о самолечењу

Пише маг.фарм.спец. Кристина Ковачевић

Велика ми је част да, као један од аутора и иницијатор израде Водича, представим „Водич за фармацеуте – Саветовање о самолечењу“, намењен као практична подршка фармацеутима у свакодневном раду.

Водич је резултат сарадње професора Фармацеутског факултета Универзитета у Београду и специјалиста фармацеутске здравствене заштите и доноси препоруке засноване на релевантним стручним смерницама и научним доказима. Обухвата кључне кораке у саветовању пацијената од процене симптома и препознавања ситуација које захтевају упућивање лекару, до избора терапије за самолечење, саветовања о правилној и безбедној примени и праћења исхода лечења. Јединствена структура поглавља и прегледне табеле омогућавају брзо проналажење најважнијих информација и њихову непосредну примену у апотекарској пракси. Детаљне информације доступне на **ЛИНКУ!**

КОНТИНУИРАНА ЕДУКАЦИЈА
ВИРТУЕЛНА ШКОЛА ОБРАЗОВАЊА

РЕАКРЕДИТОВАНИ

Ц-1-198/26 Стандардизована фармацеутска услуга за пацијенте са хипертензијом (5 бодова), до 23.3.2027.
Ц-1-161/25 Стандардизована фармацеутска услуга код пацијената са дијабетесом (5 бодова), до 24.11.2026.
Ц-1-167/25 Стандардизована фармацеутска услуга за пацијенте са астмом (5 бодова), до 24.11.2026.
Ц-1-163/25 Саветник за вакцинацију – све што треба да знате о грипу, пнеумококној болести, пертусису и ХПВ-у (5 бодова), до 24.11.2026.
Ц-1-164/25 Нова услуга фармацеута у јавним апотекама: Преглед примене новоуведених лекова за терапију хроничних болести (5 бодова), до 24.11.2026.
Ц-1-263/26 Стандардизована фармацеутска услуга приликом издавања антибиотика (5 бодова), 17.08.2027.

НОВИ

Ц-1-162/25 Стандардизована фармацеутска услуга за пацијенте са ХОБП (5 бодова), до 24.11.2026.
Ц-1-166/25 Дијабетесна нефропатија – како је спречити или лечити? (3 бода), до 24.11.2026.
Ц-1-168/25 Инсулинске пумпе и сензори (3 бода), до 24.11.2026.
Ц-1-224/26 Стандардизована фармацеутска услуга приликом издавања оралне онколошке терапије (5 бодова), 25.05.2027.
Ц-1-264/26 Инсулинска резистенција, предијабетес и синдром полицистичних јајника (4 бода), 17.08.2027.

IX КОНГРЕС ФАРМАЦЕУТА СРБИЈЕ

ТЕМА „Фармацеути у времену изазова: Снага знања, моћ промене"

ДАТУМ И МЕСТО ОДРЖАВАЊА 14-16. октобар 2026., Хотел *Crowne Plaza*, Београд

https://sfus.rs/wp-content/uploads/2026/03/9.-Kongres-SFUS2026-Prvo-obavestenje-v2-web.pdf

EAHP BOOST 2026

ТЕМА „All In for our Patients"

ДАТУМ И МЕСТО ОДРЖАВАЊА 13-14. новембар 2026, Краков, Пољска

https://eahp.eu/education/eahp-boost-2026

31st EAHP Congress

ТЕМА „For our patients - Let's innovate and thrive!"

ДАТУМ И МЕСТО ОДРЖАВАЊА 17-19. Март 2027, Беч, Аустрија

https://eahp.eu/congress/31st-congress-of-the-eahp

Апотекарска пракса

ИЗДАЈЕ Фармацеутска Комора Србије
Мутапова 25, Београд, Србија
ISSN 1451-1827 (Print)
ISSN 3042-2078 (Online)
COBISS SR - ID 94777858

ГЛАВНА И ОДГОВОРНА УРЕДНИЦА
Драгана Рајковић

ЧЛАНОВИ РЕДАКЦИЈЕ
Николина Скорупан, Соња Стојиљковић, Милан Ракић, Милица Ђукановић, Кристина Ковачевић

СТРУЧНИ САРАДНИЦИ
Јасна Анђелковић, Бојана Летић, Јована Смиљанић, Емилија Трбовић, Милена Милојевић